

Tisková zpráva Hnutí za aktivní mateřství

RADOSTI A BOLESTI ČESKÉHO PORODNICTVÍ

15. květen 2010

Česká republika se letos popáté připojuje ke Světovému týdnu respektu k porodu. Akce je čím dál velkolepější, program bohatší, připojují se další a další organizace v regionech. Nabízí se tedy zrekapitulovat situaci v českém porodnictví.

Radostné je zjištění, že se postupně mění k lepšímu: přibývá osvědčených porodních asistentek a lékařů/lékařek, i informovanost rodičů stoupá. Ovšem vnímáme i bolestné poznání: že změny přicházejí příliš pomalu. Smutných porodních příběhů je tedy stále dost – bez ohledu na to, že aktéři, tedy ženy a jejich děti, porod dnes většinou přežijí..

Co trápí české porodnice?

Přes výrazné zlepšení posledních desetiletí se ženy stále potýkají s problémy. Tím ústředním je právě nedostatek respektu. Nedostatek respektu k přáním rodičích žen, nerespektování rodiny a jejího práva na soukromí. Přání žen jsou přitom většinou podle litery zákona „v souladu s nejnovějšími poznatky lékařské vědy“, neboť svou jasnější představu o porodu mají dnes téměř výhradně ženy vzdělané.

Zdravotníci často nerespekt k jiným postupům zdůvodňují tím, že nesou za ženu a dítě zodpovědnost. To ovšem platným právním předpisům neodpovídá. Jedním ze základních pravidel medicínského práva je, že jakýkoliv zákrok může být proveden pouze se souhlasem pacienta a zdravotníci zodpovídají jen za svou práci. Stále větší množství těhotných si vytváří tzv. porodní plán – jakýsi soupis vlastních představ a přání. Tento postup doporučuje i Světová zdravotnická organizace (WHO).

Právníčka Mgr. Kateřina Vítová doplňuje: „ Posláním porodního plánu je zlepšit a vhodně zprostředkovat komunikaci o přáních ženy týkajících se porodu. Porodní plán nenahrazuje informovaný souhlas a žena musí být o prováděných zákrocích před jejich provedením poučena a tyto zákroky mohou být prováděny jen s jejím souhlasem. Pokud si žena v porodním plánu nepřeje provedení určitého zákroku, měli by jí zdravotníci informovat, kdy tento zákrok považují za nezbytný a proč. Pokud však žena zákrok odmítá, je nutno její vůli respektovat.“

Nezdravá rutina není zdaleka jen problémem zdravotníků, je pevně usídlena i v hlavách mnoha žen – příjemkyň péče. Navzdory doporučení WHO se stále provádí velmi mnoho zbytečných, ba i škodlivých zákroků a většina rodiček ani neprotestuje. Když si čteme výčet praktik, které právě WHO ve svých doporučeních hodnotí jako „praktiky jednoznačně škodlivé, které by se měly eliminovat“, vidíme de facto seznam zákroků, na českých porodních sálech naprosto běžných.. (zdroj: WHO: Péče v průběhu normálního porodu)

Kapitolou možná trochu okrajovou, přesto naléhavou, je problematika porodnické péče o klientky s handicapem.. České porodnictví bohužel stále s rodičkami s handicapem příliš nepočítá a ještě méně si ví rady s maminkami s postižením výraznějším.

Problémy, se kterými se žena s handicapem v ČR může setkat :

Bariérovost porodnic, nemožnost ubytování s doprovodem.
Kurzy pro těhotné nepočítají s handicapovanými.
Personál porodnic neumí komunikovat, přetrvávají předsudky,
kupříkladu prosadit si bonding bývá u handicapované ženy obvykle těžší než u tzv. zdravé.
Předimenzovanost péče - těhotné se zdravotním postižením jsou častěji posílány na genetická vyšetření, do rizikových poraden, u

tělesného postižení je pro ženu doslova nadlidský výkon vyhnout se elektivnímu císařskému řezu.

Problémem je i protichůdnost názorů gynekologa a ošetřujícího specialisty ženy na některé problémy (epilepsie a kojení např.). Právo na nerušený soukromý a rodinný život je zaručeno KAŽDÉMU Listinou základních práv a svobod 23/1991 Sb., konkrétně v čl.10. Stejně tak má každý právo na adekvátní péči, včetně případné léčby.

Stále přetechizovanější porodnictví je problémem celého vyspělého světa. Orientujeme se na rozvoj technologie, která v určité míře a situaci může odvrátit komplikaci či dokonce zachránit život. Ovšem pokud porod probíhá normálně, intervence do přirozeného průběhu naopak často komplikace přináší. Výsledky výzkumů vyhodnocují normální, přirozený porod jako nejbezpečnější volbu pro většinu matek a dětí a vyplývá z nich základní doporučení pro bezpečný porod: v maximální míře podpořit fyziologický proces a zasahovat jen v odůvodněných případech. Podpora by měla patřit především ženě – měla by být při porodu provázena osobami, kterým důvěřuje a se kterými se cítí v bezpečí: partnerem, přítelkyní, dulou. Jako nevhodnější osoba poskytující odbornou péči je výzkumy vyhodnocena porodní asistentka. (zdroj: WHO – Péče v průběhu normálního porodu)

Síla porodu

Porod bezpochyby většinu žen bolí, větší či menší bolest k porodu patří. Vyspělá medicína někdy vnímá bolest u porodu jako nadbytečnou, nepohodlnou, zbytečnou, termín „bezbolestný porod“ je zdravotníky chápán čistě medicínsky – porod, u kterého jsme ženu ušetřili bolesti chemickou cestou. Slýcháme, že je třeba ženy před bolestí „ochránit“, že moderní je родit bezbolestně. Toto je stanovisko, které ignoruje sílu porodu. Vyplývá z něho, že porodní bolesti prodělávají jenom „primitivové“ a že sofistikované intelektuálky rodí děti za pomoci vyspělé techniky, s nedotčeným make-upem a širokým úsměvem. Za takových okolností ovšem stoupá potřeba medicínských zásahů a bývá silně narušena vazba mezi matkou a dítětem.

Existuje přitom bezpočet přirozených metod, jak s bolestí pracovat, jak ji utlumit, jak ji vnímat pozitivně. Mnohé už najdeme i v nabídce českých porodnic: teplá voda ve vaně či sprše, masáž, možnost pohybu, aromaterapie, poslech oblíbené nerušivé hudby a mnohé další.

O svých pocitech a zkušenostech vypráví herečka Nataša Burger: „Chtěla jsem si tu bolest prožít“, říká. „Žena potřebuje hlubokou důvěru ze strany svého doprovodu, aby mohla důvěřovat sama sobě.“

V souvislosti s porodem se ale můžeme setkat i s jinou bolestí, která tak snadno neodezní.

Bolest duše

Během porodu je žena velmi zranitelná. Pokud se jí dostane náležité podpory, zvládne se vyrovnat i s nepříznivým průběhem porodu a získá dostatek mateřské energie, důležité pro náročný start mateřství. V opačném případě může pociťovat strach, ztrátu intimity, osamělost, nedostatek podpory. Nerespektování jejích požadavků a přání vedou často k traumatu, pocitu „ukradeného“ porodu, někdy se projeví posttraumatická stresová porucha. V krajním případě si svůj „bolestivý“ zážitek nese matka s sebou celý život. Nezáleží přitom ani tak na faktu, zda porod proběhl přirozeně či operativně, zda byl normální či komplikovaný. Daleko významnější roli hraje dobrá komunikace, pozitivní přístup zdravotníků, podávání dostačujících informací, důvěryhodná atmosféra a tolikrát zdůrazňovaná podpora.

Svou cestu za normálním, přirozeným porodem popisuje Nataša Burger takto: „S prvním porodem v nemocnici jsem nebyla spokojena, proto jsem druhé dítě porodila doma. Prožila jsem to, co má žena prožít, aniž by do toho někdo zasahoval, zároveň s bezpečným zázemím porodní asistentky. K té jsem chodila i v těhotenství na pravidelné prenatální kontroly.“

Světový týden respektu k porodu 2010

Ústředním tématem letošního Světového týdne respektu k porodu jsou Porodní bolesti a radosti. **V pražském Kině Perštýn se koná informační festival o těhotenství, porodu a šestineděli UMĚNÍ PORODIT.** Po celý týden můžete navštívit interaktivní expozici a bezpočet doprovodných programů. Expozice ukazuje jiné pohledy a seznamuje s nejnovějšími trendy v oboru porodnictví. Najdete zde základní pomůcky a nástroje, které se během porodu používají, projdete dělohou - útulným červeným pokojíčkem, kde zní „děložní“ hudba Moniky Načevy, s porodem se seznámíte prostřednictvím fotografií a filmových ukázek. Odpočinout si můžete u knihovny s tematickou literaturou nebo u baru se zdravým občerstvením. Připravena je pro vás i ochutnávka mnoha časopisů pro rodiče, které na našem trhu vycházejí. Přímo v expozici můžete využít poradnu porodní asistentky a doly.

Součástí festivalu bude opět úspěšná **expozice HOMO ECOLOGICUS**, v rámci které budou prezentovány výrobky a produkty k přírodě a člověku šetrné. Tato expozice sklídila v minulých letech pochvalná ocenění především od nastávajících maminek. Fronta se tvořila i u **Obchůdku**, malého prodejního prostoru, kde je možné si před zakoupením dobře prohlédnout zboží, dostupné běžně jen na internetu. Prodávající jsou perfektně vyškoleny a většinou mají s tímto sortimentem osobní zkušenosti, takže mohou dobře poradit s výběrem. Ke koupi jsou zde plenky a moderní systémy látkových plen, přírodní kosmetika, oblečení z biomateriálů, hračky, kvalitní literatura, šátky na nošení dětí, pomůcky pro dámskou intimní hygienu a mnoho dalšího.

Akce je určena nejen těhotným a jejich rodinným příslušníkům, ale i zdravotníkům, pro něž jsou připraveny některé z mnoha přednášek. Dopoledne jsou vyhrazena žákům a studentům – přihlášené školy tak mohou vhodně doplnit hodiny rodinné a sexuální výchovy.

Zapojením mnoha mateřských center a dalších organizací je Světový týden respektu k porodu rozšířen po celé ČR. Za všechny spolupracující organizace zmiňme Brno, kde se bohatým programem připojilo hned několik organizací: NESEHNUTÍ, Brána k dětem, MAMI-centrum, Family Point a Centrum pro rodinu a sociální péči.

Záštitu nad Světovým týdnem respektu k porodu již potřeť převzalo Hlavní město Praha.

Bližší informace naleznete na www.respektkporodu.cz

Pořádající organizace: Hnutí za aktivní mateřství

Kontaktní osoby: Petra Sovová, 776 465 486

Ing. Markéta Šafránková Bejkovská, 776 465 461

Nataša Burger, 774 563 402

Mgr. Kateřina Vítová, 775 984 413